

ОБОВ'ЯЗКОВІ ЗМІСТОВІ Й СТРУКТУРНІ ПАРАМЕТРИ НАВЧАЛЬНОГО ТЕКСТУ В МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛАХ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Навчальний текст є важливим засобом формування мовленнєвих умінь і навичок, джерелом вивчення мовних одиниць і категорій, а також стимулом, що може мати безліч ситуативних реалізацій й інтерпретацій у навчальному процесі. Раціональне використання навчального тексту прямо залежить від добору потрібної інформації, її структуралізації у форму цілісного знання для аналізу відомого та засвоєння нового. Сьогодні текст розглядають як універсальну дидактичну одиницю, яка забезпечує цілісне пізнання мови, нормативність уживання мовних знаків і на цій основі сприяє формуванню ужиткових комунікативних навичок (Л. В. Давидюк, Н. О. Іпполітова, М. І. Пентиліук, Г. Т. Шелехова, Л. П. Федоренко). Широкий спектр наукових поглядів на «текст» як лінгвістичний феномен свідчить про те, що й досі науковці не дійшли єдиної точки зору на це поняття.

Метою роботи є аналіз змісту та структурних параметрів навчального тексту в методичних матеріалах для іноземних студентів.

Інформаційне забезпечення вищої освіти – підручники, навчально-методичні посібники, хрестоматії, словники, енциклопедії, довідники допомагають повніше й глибше подавати навчальну інформацію, репрезентують засоби діагностики й корекції знань. Важливим і традиційно постійним компонентом змісту навчальних посібників є текст як засіб формування мовної, мовленнєвої і соціокультурної компетентностей, наділений багатим дидактичним потенціалом, оскільки слугує для: 1) навчання рецепції; 2) розуміння й осмислення; 3) інтерпретації; 4) стимулювання продуктивного мовлення. Упродовж роботи з ним відбувається реалізація кількох пізнавальних і комунікативних дій: сприйняття (через читання чи слухання), розуміння й осмислення (через говоріння, відповіді на завдання, запитання учителя чи учня), інтерпретація (через вибір власної думки, прийняття рішення), створення вторинного «зустрічного» тексту (через написання анотації, резюме, рецензії, твору).

Сьогодні студент-іноземець, який опановує професію й оволодіває мовою країни навчання, бере участь не лише в отриманні знань, а й у пошуку та трансформації їх у практичні вміння й навички, тому в навчальному процесі він перестає бути лише об'єктом навчальної діяльності. Це вимагає впровадження нових інтенсивних методів і технологій: різноманітних

тренінгів та ігрових методик, навчальних кейсів і проєктування. Однією з головних одиниць навчання мови іноземних студентів стає текст. Його складність як об'єкта дослідження полягає в тому, що він одночасно вміщує мовні, логічні, мовленнєві, мисленнєві, експресивні й інші компоненти. Важливу роль у сприйнятті навчального тексту має композиція, синтаксичний лад, системність використання термінів, прийоми подання матеріалу. Ці чинники сприяють донесенню до іноземного студента певної інформації, вчать його свідомо користуватися текстом. Умовою осмислення будь-якого тексту як цілісного об'єкта, можна вважати виділення й розуміння кожного з його структурних елементів, що є самостійними та завершеними. Розмежування в свідомості елементів композиційної структури тексту завжди несе певне смислове навантаження. Вони мають особливу структурно-семантичну організацію, що проявляється в таких елементах, як зачин, середня частина (розвиток теми) й завершення. Усі частини виконують одне завдання – утворюють тематичний ланцюжок, реалізуючи мікротему зазначеної частини тексту.

Отже, одним із головних компонентів навчання мови іноземних студентів стає навчальний текст як засіб формування мовної, мовленнєвої, термінологічної і соціокультурної компетентностей, який допомагає студентові-іноземцю опанувати мову науки, сприяти вихованню високої культури мовлення як загальнолітературної, так і професійної. Структура та зміст навчального тексту має відповідати програмі дисципліни, загальнопедагогічним вимогам. Викладання матеріалу в навчальному тексті повинно відрізнятися об'єктивністю, науковістю та чіткою логічною послідовністю. Його композиція, структура, використання мовних засобів спрямовані на те, щоб передати студентові певну інформацію, навчити самостійно працювати з текстом, захопити його, викликати інтерес до матеріалу, що вивчається.